

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Dabas aizsardzības aktualitātes

Ilona Mendziņa
2024

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

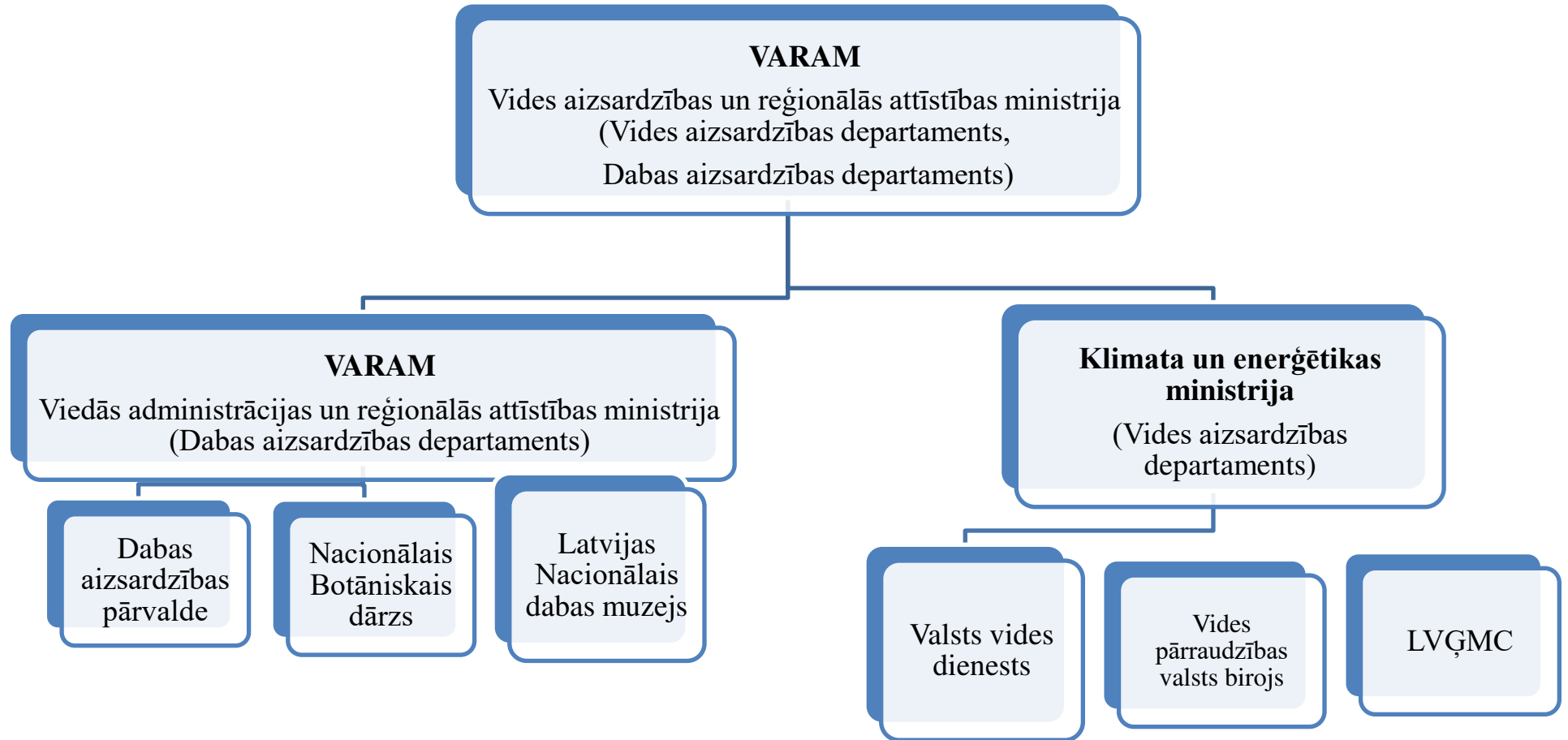
Saturs

- **VARAM / KEM**
- Eiropas Savienības nozīmes **aizsargājamo biotopu izplatības un kvalitātes apzināšana** – dabas skaitīšana
- Jaunu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju veidošana
- **Kompensācijas** par ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās
- **Dabas atjaunošanas regula**

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Dabas skaitīšanas IZ – nebeidzams process...

Informatīvā
ziņojuma
projekta
virzība

Sabiedriskā
apspriešana
Tiesību aktu
projektu
publiskajā
portālā

Starpministriju
skaņošana

Iesniegšana
Ministru
kabinetā

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Bet dzīve rit...

Natura 2000 teritoriju tīkla pabeigšana – jaunās teritorijas

Aizsardzības mērķu noteikšana katrai *Natura 2000* teritorijai – grozījumi likumā «Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām».

Prasības biotopiem ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām

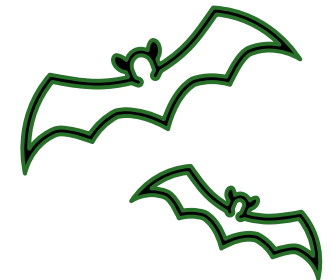
Kompensāciju sistēmas pilnveidošana

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju veidošana (I)

- Eiropas Komisijas pret Latviju 2019. gada 27. novembrī ierosinātā pārkāpuma procedūra Nr.2019/2304 par Biotopu Direktīvas neizpildi (divām sugām, trīs ES nozīmes biotopiem):
 - **74 Jauni dabas liegumi** (pieņemti MK 23.11.2023.) – prioritārajam ES nozīmes **biotopam *Staignāju meži*** (9080*), Natura 2000 pārklājums palielināts līdz 40%;
 - **Aizsargājamā ainavu apvidus "Koknese-Odziena"** izveide (pieņemts MK 26.11.2024.) sikspārņa – Eiropas platauša aizsardzībai;

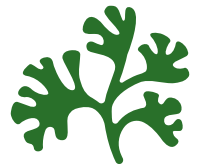

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju veidošana (II)

- ✦ **39 jaunu dabas liegumu izveide** un **četrus** esošo dabas liegumu **paplašināšana**, lai nodrošinātu **aizsardzību** primāri prioritārajam pļavu **biotopam** – ***Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas*** (6270*) (pārklājums no 20% palielinātos uz 27%).
- ✦ **Jūrā** būs **nepieciešams** veidot Natura 2000 teritorijas **biotopa *Akmeņu sēkli jūrā*** (1170) **aizsardzībai** – šobrīd norit pēdējās zinātniskās izpētes un priekšlikumu sagatavošanas LIFE REEF projektā (DAP, LHEI, BIOR).

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Kompensācijas (I)

- Informatīvais ziņojums «Par priekšlikumiem kompensāciju nodrošināšanai par saimnieciskās darbības ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās un iespējamajiem finanšu avotiem kompensāciju segšanai», pieņemts MK 15.10.2024.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Kompensācijas (II)

Jauni kompensāciju veidi vai esošo veidu tvēruma paplašināšana

- Vienreizējie maksājumi par mežaudzi
- Zemes maiņa
- Zemes atpirkšana arī dabas liegumos

Grozījumu sagatavošana likumā "Par kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās«- 1.09.2025. (jauni kompensāciju veidi, zemes atpirkšana, zemes maiņa);

Algoritma izstrāde mežaudzes vērtības kompensācijas vienreizēja maksājuma veidā aprēķināšanas metodikai un izmaksāšanai.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Kompensācijas (III)

- ✦ **Izstrādāt atbalsta programmu zemes īpašniekiem**, veicinot zemes īpašnieku iesaisti bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā un klimata mērķu sasniegšanā (*brīvprātīgās saistības neatceļ Natura 2000 veidošanu un normatīvo prasību noteikšanu Dabas direktīvu satvarā, tās ir kā papildus mehānisms*);
- ✦ **Izvērtēt nepieciešamību** izstrādāt mehānismus privātā finansējuma piesaistei (piem., bioloģiskās daudzveidības kredītu sistēma vai cits veids);
- ✦ **Zemes atpirkšana kā kompensācija** par saimnieciskās darbības ierobežojumiem-sadarbībā ar ZM un akciju sabiedrība «Latvijas valsts meži»

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Dabas atjaunošanas regula

Stājās spēkā 2024. gada 18. augustā

Tieši īstenojama

- Detalizēti pasākumi – līdz 2030. gadam ar pārskatīšanu 2032. gadā.
- Stratēģiskie virzieni līdz 2040. un 2050. gadam

- divu gadu laikā jāizstrādā un jāiesniedz nacionālie dabas atjaunošanas plāni.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Dabas atjaunošanas regula (II)

1.-3. – regulas mērķis, tvērums, definīcijas

4.-13. – «saturiskie» mērķi – kas, kur, cik daudz, nosacījumi, atkāpes

- Sauszemes ekosistēmas
- Jūras ekosistēmas
- Urbānās ekosistēmas
- Upju dabiskā plūduma atjaunošana
- Apputeksnētāju populāciju atjaunošana
- Lauksaimniecības ekosistēmu atjaunošana
- Mežu ekosistēmu atjaunošana, t.sk 3 mld koku stādīšana

14.- 19. - nacionālo atjaunošanas plānu saturs, izstrādes, saskaņošanas un atjaunošanas process

20.- monitorings

21. – ziņošana

22.-24. - EK tiesības, regulas komiteja

25.- 28. – noslēguma jautājumi

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Pamatuzstādījumi

- ☛ Sinerģijas ar citiem politikas plānošanas dokumentiem un politikas mērķiem;
- ☛ Esošā finansējuma ietvaros (līdz 2027. gadam). Regula neprasa pārplānot KLP un KZP finansējumu;
- ☛ Aktīvu un pasīvu atjaunošanas pasākumu ieviešana;
- ☛ Zemes īpašniekiem un lietotājiem – brīvprātīgi pasākumi attiecībā uz organisko augšņu atjaunošanu.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

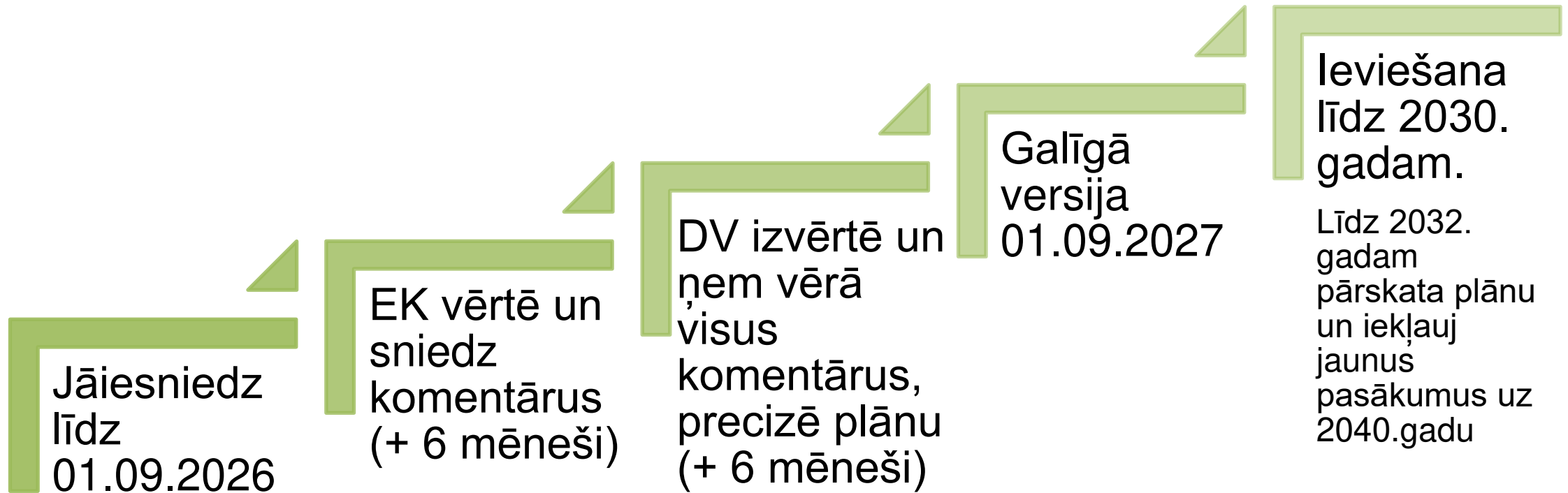
Nacionālais dabas atjaunošanas plāns (I)

- Izmanto labāko pieejamo informāciju par sugu un biotopu aizsardzības stāvokli;
- Kvantitatīvi dati par atjaunojamām platībām, telpiski dati, kur attiecināms;
- Pamatojumi, pieņēmumi, apstiprinājumi, pierādījumi;
- Salāgo ar atjaunojamo energoresursu apguves teritoriju plānu;
- Jānodrošina sabiedrības iesaiste kā stratēģiskā novērtējuma(SIVN) procesā (nav teikts par SIVN atjaunošanas plānam).

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Nacionālais dabas atjaunošanas plāns (II)

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Paldies!